

הקדומים; תרגום מקוצר של הסיפור המפורסם על סאוויטרי, סמל אהבת אשה נאמנה המנצחת את המות, המשולב במקורו אל תוך האפוס ההודי הענקי מאהאבהאראטא, ואף הפרק הפותח — והפיוטי ביותר — מן האפוס הפילוסופי שחיבר שרי אורובינדו, הוגה־דעות הודי של ימינו, בעקבות אגדת סאוויטרי המקורית (באנגלית). בסיום הספר בא „מרובע“ המיוחס לשאנקארא, הפילוסוף והתיאולוג ההודי המפורסם ביותר, שחי במאה השמינית.

התרגומים שוטפים ופיוטיים, והם מלווים קצת הסברים — ואפייני הוא שהמתרגם לא החמיץ שום הזדמנות להצביע על מקבילי לות מעולם ההגות היהודית — ואף כי אין כאן ייצוג שירתה של הודו בשלמותה, יש כאן לקט המכיל כמה מפניניה היקרות. הקורא המבקש לו גישה ראשונה לספרות העשירה והמזורה הזאת ימצא כאן פתח נוח. מתוך הנאתו מן האווירה הנאה של הלקט עשוי הוא להגיע לידי הבנה שתדריך אותו להרפתקאות נוספות באותו תחום, להעמיק יותר ביער העבות הזה ששביליו משובשים למדי למי שאינו מצוי אצלם והוא מורשת התרבות ההודית. זאת שלי־חותו של הספר הצנוע ואתה הוא ממלא בצורה נאה ומושכת את הלב.

מ. ר.

ילדים

מדי פופינט

כה הרבה סופר ונכתב כבר על פיות וקוסמים, רואים־ואינם־נראים ודומיהם, עד כי נראה שקשה כבר לחדש משהו בניאנר זה של סיפורי־פלאות. אפילו סופרים שלכל הדעות יש להם משהו משלהם לאמרו מעדי־פים על הרוב לעשות זאת בהשתמשם ב„חומר“ מן המוכן (כמו שעשתה אלינור פרוץ ב„לכלוכית“, או להבדיל, טולסטוי במשלי־אזופוס). החידוש, במקרים אלה, אינו בסיפור־המעשה עצמו אלא בפירוש

משך תקופת־חיים ארוכה עד שנעשו בעיניו נכסים שאי־אפשר־בלעדיהם. כך קם ותירגם את דאנטה („הקומדיה האלוהית“ על שלו־שת כרכיה ו„החיים החדשים“), את מבחר שירי גתה, פרקי ספרות ספרדיים, יפניים וכו', ולבסוף מן הספרות ההודית.

בהודו עסק מאז ימי לימודיו באוניברסיטה, שכללו אף את לימוד לשון הודו העתיקה, ווהא נתבשם מן היופי הזר של שירתה ומדרכי הגותה המופלאים, שקד על קריאת תעודותיה הספרותיות העשירות ונאבק בהן בתנו, עד שהיאבקות זו מצאה את פורקנה ונשאה פרי בניסיונות של תרגומים: להנאתו של המתרגם, להעמקת הבנתו, ומתוך הרי־גשה של שליחות. בדרך זו תירגם, כאמור, את בהאגאוואדיטה (=שירת המבורך) בשלמות ואף הדפיס אותה, וכך תירגם וחזר ותירגם פרקים מאותה ספרות שמשכו אותו ביותר; אף קיבל על עצמו לתרגם מבחר גדול מספרי־הקדומים של הודו הנקי־ראים אופאנישאדות. עבודה זו, שהשקיע בה זמן ועמל רב, נטש לבסוף, ואולי דווקא משום שהיתה מזומנת, דבר שהיה בו כדי לעכבו במאמציו ולא לזרוזו. את רוב היל־התרגומים האלה פסל אולסבנגר, ואילו מה שנחשב בעיניו ראוי להתקיים אסף בלקט בשם „משירת הודו“, שיצא זמן לא רב לפני מותו.

„זר פרחים של שירת הודו מימי קדם ועד ימינו אלה“, במלים אלו ציין המתרגם את האוסף שלו בדברי־הקדמתו המנוסחים כמכ־תב־הקדשה לד. ב־גוריון. ואמנם אין הספר בבחינת מבחר שיטתי אלא לקט קטן מפרחיו של שדה רחב מאד.

נכנסו בו בלקט שלושה קטעים מאופאני־שאדות, בהם פרק מפורסם מאד בו מנוסחת תורת האטמאן, תורה המזוהה את היסוד הסמוי שבנפש עם היסוד הסמוי ביקום; פרק מחורו ושירי בתכנו מפתחי הבודיזם

* משירת הודו: הגות ושיר; בחר ותירגם: ע. אולסבנגר; ספרי תרשיש, ירושלים, 1961; עמ' 52.

תמונה מצוירת המוצאת חן בעיניה מסוגלת היא „לנסוע אל תוך התמונה” ולחיות בלבן לבה. בנוכחותה קורים דברים מופלאים, שלמרבה-הפלא אין הם מוזרים כל-כך: מה שבתחום הדמיון אינו אלא המשך ישר של מחשבות והתרחשויות מתחום המציאות, ואחד הוא ההגיון השולט בשני התחומים.

מרי פופינס יודעת שפת חיות ועופות, היא מטיילת בעולם כולו, היא מקרבת את הרחוק ומפרשת את הקרוב בלי שתצטרך לעזוב לשם כך את הבית ברחוב-הדובדבנים.

ילדים זוכים לאומנת כזאת רק פעם אחת בחיים, היא עוזבתם בהימור כיוונה של הרוח. עליהם להתרגל למחשבה שהדברים הטובים והמופלאים נעלמים בבוא שעתם, ולכן עליהם לחזותם במלואם כל עוד הם בתחום השגיהידי, כדי להזין בהם את החלומות והזכרונות המזומנים להם בעתיד, לכשתשוב רוח אחרת ויבואו ימים אחרים.

מרי פופינס זו חיים ארוכים נכוננו לה, אם מותר לנו להתנבא, זוהי יצירה משעשעת ומקורית, פיקחית והומוריסטית, ועם זאת רבת משמעויות וסמלים, ונראה הדבר כי מקומה מובטח לה בצדום של „עליזה בארץ הפלאות” ו„פו הדב”.

ד. ל.

האחר, בנווית-הראיה האחרת, בסמנים החדשים — לפי מיטב הבנתו של הסופר. לכן, בכל פעם שנכתב משהו חדש לגמרי בסוג זה, שאינו מוצר חבוט של השוק המבקש חידושים לבקרים ואינו מהדורה „לעסה” של קודמותיה — מראש מובטחים לו חיים ארוכים.

כזה הוא הספר „מרי פופינס”. זהו שמה של אשה המשמשת אומנת לילדי משפחה אחת בלונדון, הנאה לבית עם הרוח המזרחית ועוזבתו בהימור כיוונה של הרוח. יש לה אישיות חזקה, מיוחדת-במינה, והיא משליטה בבית סדרים משלה. מרגע שנכנסה לבית שוב אין בו מקום ל„מוסכמות”, וכל המנהגים, ובעיקר הדיבורים, המקובלים בחברה כמובנים-מאליהם, עוברים את מסגרת הגיון הברזל שלה, ותוך כדי כך הם משירים מעליהם את המחלצות הכפופות. היא פשוט רואה את הדברים אחרת. כפשוטם. והיא גם רואה מה שאחרים אינם רואים ומבינה מה שאחרים אינם מבינים. כשהיא רואה

* פ. ל. טרברס: מרי פופינס; תירגמה: דליה רביקוביץ; ציורים: מרי שפרד; הוצאת מחברות לספרות, 1961; 180 עמ'.

